

Mariana Velisar-Codrescu - 80

N. 2 septembrie 1939, în satul Fundeni, comuna Secuieni, județul Bacău. **Profesoară, prozatoare, memorialistă.** Este al zecelea copil dintre cei doisprezece ai Mariei (n. Banu), „fiica unei familii de răzeși cu pământ nu prea mult”, și ai lui Constantin, fiul clucerului Dumitrache Velisar, „proprietăraș din Bacău”. Fiind descendent al Saftei Iurașcu, soră cu Raluca Eminovici, mama Poetului, tatăl le-a povestit încă de mici despre legătura sa de rudenie cu acesta, dar, cu o extremă modestie, greu de înțeles, abia târziu memorialista de azi a lăsat să răsunе în presa locală și la Ipotești faptul că în orașul lui Alecsandri și Băcovia trăiesc urmași ai marelui Eminescu. Cunoscutul eminescolog Augustin Z. N. Pop, iar mai apoi Ion Roșu, după G. Călinescu, au luat însă în considerare prezența surorilor Iurașcu și a nepoatei acestora, Xenia Velisar, de la Mănăstirea Agafton, încât intersecția familiilor Velisar și Iurașcu este deja o certitudine de istorie literară și un semn de noblete peste timp. Deși dezmoștenit pentru un păcat al tinereții, tatăl a știut să-și drămuiască bine avutul, purtându-și cei zece copii rămași în viață prin școli, astfel că toți au ajuns intelectuali cu notorietate și faimă în zonă (învățători, profesori, juriști, contabili). Maria, cum a fost înscrisă în actele Stării Civile din Secuieni, se născuse, de fapt, chiar la început de septembrie, cu o zi mai înainte de data consemnată, dar acest aspect n-a constituit un impediment în parcursul său școlar și nici mai târziu. A copilărit în satul natal și a urmat clasele Școlii Primare din Fundeni (1946-1950), cu învățătorii V. Lunceanu și Dorina Bălăiță, care i-au remarcat energia și înclinațiile pentru lectură, dar și aptitudinile artistice, așa încât manifestările de pe scena școlii ori de la serbările publice mai fiind amintite și acum. Chiar dacă obținuse rezultate foarte bune la învățătură, tatăl plănuise să o oprească un an acasă, dându-i în grijă vacile, însă, cu prețul singurei bătaie încasate de la acesta, le-a lăsat să pască slobode și a fugit în satul vecin, începând cursurile clasei a V-a la Școala de 7 ani din Berbinceni (1950-1953). Neferindu-se de treburile gospodăriei, s-a revanșat din plin pentru acceptul de a-și continua studiile, absolvind cursurile gimnaziale cu premiul I și făcându-i mândri atât pe părinți, cât și pe Gheorghe Banu și Vasile Grosu, care i-au fost dascăli. Deprinzând lecțiile încă din clasă, a putut să dea o mână de ajutor acasă, dar și să-și facă timp pentru lectură, patimă deprinsă încă din clasa a II-a, când a primit în dar

romanul „Cuore” de de Edmondo De Amicis. Descoperindu-i în biblioteca școlii pe Creangă, Eminescu, Slavici și Sadoveanu, le-a parcurs cu nesaț creațiile, însă un accident nefericit al tatălui i-a răpit, pentru un an, nu numai bucuria cititului, ci și șansa de a se înscrie, fără examen, la un liceu. Devenind un fel de „șef de fermă” la 13 ani, a dus greul gospodăriei cu stoicism, nerenunțând la dorința de a da admitere (*Desculță merg, numai să învăț!*) și reușind, în 1954, să se numere printre elevele Liceului Mixt Nr. 2 din Bacău (azi, Colegiul Național „Vasile Alecsandri”). Pe parcursul celor trei ani a descoperit noi autori și marea literatură clasică rusă (Tolstoi, Turgheniev, Cehov, Dostoievski), a început să scrie poezie și, cu ajutorul dirigintei, Sonia Vlad, a vizitat obiectivele reprezentative ale Capitalei. Cum, între timp, cotele și dările au împovărat destul familia, îndemnată de frați a decis ca, după absolvire și obținerea diplomei de maturitate, să solicite Inspectoratului Școlar un post de suplinitor. L-a dobândit la Școala Rădeni, unde, în 1957, la 18 ani, a devenit cea mai tânără profesoară de limba și literatura română. Renunțând la visul de a ajunge actriță, în vara anului 1959 s-a îndreptat către Iași, dând examen și reușind să fie admisă la Facultatea de Filologie a Universității „Al. I. Cuza” (1959-1964), unde i-a avut profesori, între alții, pe Constantin Ciopraga, Alexandru Dima, Mihai Drăgan, Dumitru Gafițeanu, Alexandru Husar, Liviu Leonte, Elvira Sorohan. Ca studentă a fost la fel de silitoare, lecturile și înzestrarea personală permitându-i să facă rodnice incursiuni nu numai în proza contemporană, ci și la sălile de spectacole, fascinată îndeosebi de teatru și de operă. Muncind în vacanțe ca funcționar, a ușurat mult efortul părinților, care între timp, prin înscrierea forțată în C.A.P., rămăsese fără pământ și animale. Și-a luat licența cu o lucrare despre **Eugen Barbu - prozatorul**, foarte bine apreciată de comisie, notele mari permitându-i să aleagă, la repartitie, Școala Medie Mixtă din Adjud, devenită din 1965 Liceul de Cultură

Generală (azi, Liceul Teoretic „Emil Botta”). Încă din primul an a avut șansa să lucreze cu elevi excepționali, toți cei înscriși în clasa a IX-a A absolvind cu medii mari și devenind studenți, la fel ca și o bună parte dintre liceenii de la a IX-a E, în frunte cu Viorica Păuș, în prezent decan al Facultății de Jurnalism a Universității București. În cadrul acesteia a urmat și ea un curs de literatură universală, familiarizându-se cu literatura sud-americană, curente literare și cu valoroasa creație semnată de Marcel Proust, Thomas Mann, James Joyce, Albert Camus ș.a. Căsătorită cu profesorul și criticul literar Grigore Codrescu, în 1969 s-a transferat la Bacău, în cadrul Catedrei de Limba și literatura română a Liceului „George Bacovia” (în prezent, Colegiul Național „Ferdinand I”), unde a activat până la pensionare, în 1997. În cele peste trei decenii dedicate catedrei s-a regăsit adesea în cadrul programelor didactico-științifice semnificative ale Societății de Științe Filologice, prin comunicări și referate, cercetări și participări la simpozioane, precum *Titu Maiorescu - cititor al criticii literare moderne, Formarea noțiunilor de teorie literară în liceu* ș.a., care va deveni și lucrare pentru obținerea gradului didactic I (1977). A pregătit, de asemenea, numeroși olimpici, distinși an de an cu premii importante la nivel național, între care îi amintim doar pe Viorica Păuș, Nicoleta Pătruș și Mihai Andrei, deținătorii celor mai multe trofee. Devenită bunică, a transformat această nouă experiență într-o carte, debutând cu volumul **Matei al inocenței și al mirărilor. Amintiri** (Bacău, Editura Rovimed Publishers, 2014). Deși prin 2003 declara pentru *Ziarul de Bacău* că „Ani întregi m-am sfiit să mărturisesc că mă trag din același neam cu Mihai Eminescu. Mi se părea o împietate să spun că sunt rudă cu marele poet”, în 2015 scoate totul la iveală și publică, din iubire pentru literatură, **Povestea adevărată a străbunilor Safta Iurașcu-Dumitrache Velisar** (Bacău, Editura Ateneul Scriitorilor), distinsă cu Premiul al II-lea la Festivalul Național de Creație „Vrancea literară”. Un an mai târziu recidivează, de data aceasta cu o carte de povestiri autobiografice: **Turnul lui Joyce** (Bacău, Editura Corgal Press, 2015), urmată de **Meandre ale tranzițiilor românești. Confesiunea unei profesoare** (Editura Rovimed Publishers, 2017) și **Singurătatea bătrânilor** (Editura Corgal Press, 2018), semn că aspirațiile literare ale tinereții au renăscut.